

עבודה בספרות – להבין את הרוע

שחר פרץ

10 בנובמבר 2024

התרגיל:

כתבו בקצרה את קורות חייו של הגיבן.

המציאו אודותיו את הפרטים הקטנים ביותר תוך התייחסות לפרטים הבאים: איך קוראים לו? בן כמה הוא? מי הם ההורים שלו? האם הוא בקשר איתם? מה הוא הכי אוהב לאכול? במה הוא עובד? מה הוא עושה בזמן הפנוי שלו? האם הוא אי פעם אהב מישהו/י? האם יש לו חבר אמיתי? על מה הוא חושב לפני שהוא נרדם בלילה? האם יש לו אחים אחיות? ציינו חוויית ילדות משמעותית בחייו.

תשובה:

ברצוני לספר את סיפור חייו של חברי, דטימירי מלופייב, הידוע גם כגיבן בסיפור "יגון". טיטוס הסיפור הוגשה אלי בראשונה ע"י אדם שהיכרתי בביקורי הראשון ברוסיה, שביקש לשמור את שמו בסוד. לדבריו, היה זה כתב שמכר אחר שלו ביקש שייתקן לדעתו עליו, בטענה שזהו סיפור שדלה מעגלון זקן לקראת מותו, והוא רצה לשמוע את ביקורתי על הסיפור. בין כה וכה, התגלגלו לידי הכתבים, וכאשר קראתי אותו לראשונה התפלאתי מכשרון הכותב, שאז לא ידעתי מישהו. רק בדיעבד קישרתי בין האנשים.

לראשונה, אני ודטימירי נפגשנו בבית-מרזח ביום חורף בהיר (עד כמה שיום חורף במוסקובה יכול להקרא "בהיר"). תחילה התפתחה בינינו שיחה ידותית, והוא החל לספר לי אודות חייו – איך גדל בבית במערב רוסיה, לשני הורים מעמד הביניים, במתו בטרם עת. כך מצא את עצמו בגיל 16 מתגלגל בין עבודות מזדמנות כאלו ואחרות. הוא עשה רושם ראשוני טוב, כמו והיה ואדם לא בור לחלוטין שצבר השכלה בגיל מוקדם, מצא את עצמו בשפל החברה, אך מצא דרך לעלות עצמו חזרה מעלה, אל מקום מכובד. או לפחות כך שיערתי, בהתחשב בכמות כוסות הוויסקי ששתה, שכלל לא היו בהישג ידו של אדם רגיל. אך בכל כוס דומה היא כי קו המחשבה שלו גולש למקומות אחרים, ומהר מאוד הפך לאדם אימפלוסיבי ששיחתי איתו לא נעמה לי כלל. עזבתי בנימוס והלכתי.

חלפו כמה שבועות, והנה מצאתי את עצמי, באותו בית המרזח, הפעם בשעת לילה מעט יותר מאוחרת (ביום שגם במונחי רוסיה לא יקרא "בהיר" וגם לא "נוח"), והנה אותו אדם שהיכרתי אז נכנס בין הדלתות. סובבתי קלות את פני, אבל הלה כבר הספיק ליצור קשר עין ונופף לי לשלום. מפאת הנימוס נופפתי לו בחזרה, ונחרדתי כשמצאתיהו מתיישב לידי. אומנם נראה היה כאדם נכבד ונעים-הליכות, אבל ידעתי כיצד כמה כוסות וויסקי יוכלו לשטות בו, והרי לא רציתי שייראו אותי חבריי מסתובב עם אנשים שתויים. רמזתי על כך בעדינות. דטימירי צחק והבטיח לי לשתות כמחצית מששתה בפעם הקודמת (למיטב זכרוני, את אותה הכמות היה ניתן לחלק בשתיים גם שלוש פעמים ואף יותר). לא נחה דעתי לחלוטין, אבל אפשר לומר שנרגעה במקצת.

שוחחתי איתו בזהירות, ואט אט נפתחתי כלפיו מעט יותר, ועל אחת כמה וכמה כאשר נוכחתי שאכן עמד בדברו. באותה השיחה נודע לי שהוא בן יחיד, רווק, ללא מכרים קרובים, וכי כיום עובד בניהול מסמכים בבית דין. "עבודה כלל לא מעיינת אך משכרת טוב", לדבריו, וניכר היה כי שכר היה עליו להרוויח. אני, בתורי, סיפרתי לו על חיי ועל משפחתי, כאדם שבא מאירופה לביקור ברוסיה למטרות מחקר. מקץ השיחה, שאורכה לא היה מובטל כלל, הציע הוא לי ללכת לביתו. החלטתי שלא יוכל להאריע לי כל רע, ולארוחה חנים, לא אתנגד. בסוף אותו היום קבענו להפגש בסוף כל שבוע, באותו המקום. הוא הבטיח לי שכל חודש יקטין פי 2 את כמות כוסות הוויסקי. בהינתן שהייתי צריך לעזוב עוד מספר חודשים חזרה לביתי, היה יכול לקיים את ההבטחה לכל אורך שהייתי במקום (על אקספוננטים, אני מקווה, לא שמע).

באחת מהפעמים, סיפר לי איך לפני מספר שנים עלה על עגלת עגלון זקן. לדבריו, הוא חש מעט נקיפות מצפון על התשלום הזעום שנתן בעבור אותה הנסיעה, אבל הרחיב על איכותה הירודה של הנסיעה. היה בכך נחמה של מקצת, שגרמה לו להרגיש מעט יותר טוב עם עצמו. כשחזרתי לאירופה, השוותי את העיתות, הסכומים וסדר האירועים. היווכחתי למצוא שכנראה אותו הגיבן מהסיפור הוא מר מלופייב.

אירוע זה היה לפני מספר שנים רב, כעשור לכל הפחות. מאז, יצא לי לבקר ברוסיה פעמיים נוספות מאז. לא דיברתי עם הגיבן מאז. דימיתי לראות אדם בצלם דטימירי, לילה אחד, בביקורי השני שם. הוא היה שיכור, פניו כחושות. מיותר לציין שלא פניתי לאותו האדם, אלא נמלטתי מאותה הסמטה במהירות. אפשר והיה זה אכן דטימירי, ואם כן, מעט צר לי על אותו אדם. ואולי היה זה שיכור אחר, וסתם דמיוני התעה אותי, אם זה משנה דבר.